

**ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΠΑΡΑΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΡΤΟΠΟΙΑΣ ΣΤΗ
ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΑΠΟΓΑΛΑΚΤΙΣΜΕΝΩΝ ΧΟΙΡΙΔΙΩΝ: ΕΠΙΔΡΑΣΗ
ΣΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΙ
ΕΥΖΩΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ**

**ΦΡΑΝΤΖΗΣ Α., ΚΡΙΤΣΑ Μ.-Ζ., ΔΕΛΟΥΣΗ Α., ΤΕΡΜΑΤΖΙΔΟΥ Σ.- Α.,
ΠΑΤΣΙΟΣ Σ., ΜΠΑΝΙΑΣ Γ., ΣΩΣΣΙΔΟΥ Ε.**

Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός – Δήμητρα, Ινστιτούτο Κτηνιατρικών Ερευνών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, η αξιοποίηση των παραπροϊόντων της βιομηχανίας στη διατροφή των παραγωγικών ζώων συμβάλλει στη μείωση της σπατάλης τροφίμων και του κόστους παραγωγής. Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της ενσωμάτωσης παραπροϊόντων αρτοποιίας (BM) στο σιτηρέσιο απογαλακτισμένων χοιριδίων, ως προς τους δείκτες ανάπτυξης, συμπεριφοράς και ευζωίας των ζώων. Στον πειραματισμό, διάρκειας 8 εβδομάδων, χρησιμοποιήθηκαν 60 ευνουχισμένα χοιρίδια (28 ημερών, μέσο σωματικό βάρος $8,57 \pm 0,2$ χγρ), τα οποία τοποθετήθηκαν με τυχαίο τρόπο σε τρεις ομάδες, των δέκα χοιριδίων/ομάδα, με δύο επαναλήψεις/ομάδα. Στην ομάδα μαρτύρων (CON) δεν προστέθηκε BM, ενώ στις ομάδες BM15 και BM20 ενσωματώθηκε στο σιτηρέσιο σε αναλογίες 15% και 20%, αντίστοιχα. Για κάθε χοιρίδιο καταγράφηκαν εβδομαδιαία τα εξής: σωματικό βάρος (BW), μέση ημερήσια αύξηση (ADG), κατανάλωση τροφής (FI) και δείκτης μετατρεψιμότητας της τροφής (FCR). Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε ποιοτική αξιολόγηση της συμπεριφοράς. Επιπλέον, αξιολογήθηκαν η υγεία και η ευζωία των χοιριδίων, μέσω της καταγραφής των περιστατικών δαγκώματος της ουράς και της εμφάνισης ελκών/τραυματισμών. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων (ανάλυση συχνοτήτων και ανάλυση διακύμανσης σύμφωνα με το εντελώς τυχαίοποιημένο σχέδιο, χρήση SPSS V.22.0) έδειξε ότι τα BM15 χοιρίδια εμφάνισαν υψηλότερη ADG ($p=0,003$) και χαμηλότερο FCR ($p=0,003$) την τελευταία εβδομάδα του πειραματισμού, σε σχέση με τα CON χοιρίδια ($1278,57 \pm 7,14$ g Vs $905 \pm 47,86$ g & $1,69 \pm 0,04$ Vs $2,35 \pm 0,08$, αντίστοιχα). Συνολικά, οι μετρήσεις των δεικτών ανάπτυξης, συμπεριφοράς και ευζωίας δεν είχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων ($p > 0,05$). Συμπερασματικά, διαπιστώθηκε ότι η προσθήκη σε αναλογίες 15% και 20% BM στο σιτηρέσιο των χοιριδίων διατηρεί, χωρίς μεταβολές, τους δείκτες, ανάπτυξης, συμπεριφοράς και ευζωίας των ζώων.